

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

העותרים:

1. תקי אל דין קייסי

2. ס"א

3. ה"א

4. נ"ג

5. א"נ

6. עיר עמים

7. האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ טל חסין ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

- נ ג ד -

המשיבים:

1. שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

2. הרשות הממשלתית למים ולביוב

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שד' וולפסון 2, קריית הממשלה, ירושלים
טל: 02-6466590 ; פקס: 02-6467011

3. חברת הגיחון בע"מ

ע"י עו"ד אביב ברנט ואח'
דרך חברון 101, ת"ד 10118, ירושלים 91100
טל: 02-6234258 ; פקס: 02-6255493 ;
דוא"ל: lawyers@ksslaw.co.il

4. מקורות חברת המים הלאומית

ע"י עו"ד דוד כחלון ואח'
רח' לינוקלן 9, תל אביב-יפו, ת.ד. 20128
טל: 03-6961122 ; פקס: 03-6951110
דוא"ל: office@dklaw.co.il

5. עיריית ירושלים

ע"י עו"ד רבקה בנימיני ואח'
כיכר ספרא 1, ירושלים 94141
טל: 02-6296499 ; פקס: 02-6296460

6. חברת המים נפת ירושלים (רמאללה)

ע"י עו"ד סאמי דקה ואח'
רח' מהרב קוק 8, ת"ד 327, ירושלים 91000
טל: 02-6223277 ; פקס: 02-6223379
דוא"ל: sami@dakalaw.co.il

עיקרי טיעון מטעם העותרים

לקראת הדיון בעתירה הקבוע ליום 26.1.2026 מתכבדים העותרים להגיש את עיקרי טיעוניהם. טענות העותרים נפרסו בהרחבה בכתב העתירה ובתגובותיהם, ועל כן הם מבקשים לראות בכתבי הטענות מטעמים ובהפניות שהובאו בהם חלק בלתי נפרד מעיקרי הטיעון.

העתירה וההליך עד כה

1. נזכיר בקצרה. העתירה הוגשה באוגוסט 2024, בעקבות צמצום ניכר באספקת המים לתושבי כפר עקב, שכונה עצומת ממדים בשטחה המוניציפלי של ירושלים, מעבר לחומת ההפרדה. בחלקים נרחבים מהשכונה, שבה מתגוררים רבבות תושבי קבע ואזרחים, עמדה אספקת המים אז על 12 שעות בשבוע בלבד. המחסור במים ניכר בכל תחומי החיים. אנשים מיעטו ברחצה, אסלות לא הודחו, כלים לא נשטפו, ערימות כביסה וכלים מלוכלכים נעמדו בבתיים, מכונות כביסה ומדיחי כלים הושבתו וקייטנות בוטלו. רבים מתושבי השכונה, כמו גם מנהלי מוסדות בריאות וחינוך בה, נאלצו לקנות מים שאיכותם לא נבדקה, ממקורות בלתי מפקחים, בסכומים בלתי מפקחים, בעלות מאות ואלפי שקלים בחודש, פי עשרה ויותר ממחיר המים בישראל.
2. אף שאספקת המים לשכונות מזרח ירושלים עברה בעקבות סיפוחן לישראל ב-1967 לתאגיד המים העירוני, המשיבה 4, חברת הגיחון, ולמרות שלפי סעיף 23 לחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן: **חוק המים**) חל איסור לספק מים בישראל ללא רשיון שמעניקה רשות המים, אספקת המים לכפר עקב נותרה באחריות תאגיד המים של רמאללה, המשיב 6. המים שקונה החברה הפלסטינית מישראל מסופקים לנפת רמאללה כולה, ללא הסדר ייעודי לאספת מים לשכונה שסופחה לירושלים, ללא כל פיקוח על פעילות חברת המים של רמאללה, וללא ניטור ובדיקת איכות המים, המתחייבים מתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013 (להלן: **תקנות בריאות העם**).
3. בעתירה התבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לפעול להסדרת מים שוטפת וקבועה לתושבי השכונה, בסטנדרט הנוהג בכלל ישראל. יחד עם העתירה, נוכח מצוקת המים האקוטית ששררה בשכונה, התבקש גם צו ביניים, שיורה לרשות המים, המשיבה 1, להכריז על משבר המים כאירוע פגיעה במים כהגדרתו בסעיף 18א לחוק המים; ולהורות למשיבים לנקוט בפעולות המתחייבות מכך.
4. ביום 21.8.2024 הודיעו משיבי המדינה לבית המשפט הנכבד שנוכח שיבושים בהספקת המים לשכונה, המאלצים את התושבים לרכוש מים מגורמים פרטיים, קיימת הצדקה להצבת תחנות לחלוקת מים לתושבים, "כדי לוודא זמינות של מים ראויים לשתיה" (עדכון מדינה מיום 21.8.2024, בפסקה 3 ו-4).
5. דיון ראשון בעתירה התקיים ביום 28.8.2024. בעקבותיו הורה בית המשפט למשיבה 4, חברת מקורות, לבחון את האפשרות להגדיל את אספקת המים היומית העוברת למשיב 6 ב-7,000-8,000 מ"ק מים ליום; המשיב 3, הגיחון, נדרש לבחון הן זירוז של הקמת חיבור מים באזור עטרות הסמוך לשכונה והן ביצוע חיבור נוסף מאזור אחר; המשיב 6 נדרש לבחון אפשרות לחיבור ייעודי לכפר עקב, שמשמעותו היא שכל תוספת מים שיקבל תופנה ישירות לשכונה.

6. חרף התחייבויות שונות של המשיבים החל מאוקטובר 2024, לפיהם תוספות מים מיוחלות בכמות אלפי מ"ק ליום למשיבה 6 יתאפשרו "מיידית", "בתוך שבועיים", ובפרק זמן של שלושה חודשים (עדכון מדינה מיום 19.11.2024), ותוספת של 12,000 מ"ק ליום תסופק עד למחצית 2025, רק ביום 5.5.2025 החל לפעול חיבור מים חדש שהוקם בעטרות, ולהזרים מים למשיב 6 (עדכון המדינה מיום 10.6.2025). באותו עדכון נטען, שהנחת תשתיות שיאפשרו למקורות להזרים מים נוספים לאזור, בהיקף 12,000 מ"ק ליום, תסתיים בסוף יוני 2025. בפועל, ואף שחיבור עטרות החל לפעול, המשיב 6 טען, ועדיין טוען, שהוא אינו מקבל דרכו את אספקת המים המובטחת, בכמות 5,000 מ"ק מים ליום, בשל הפרשי לחצים וחוסר יציבות באספקת המים (עדכון המשיב 6 מיום 19.6.2025); וחודשי הקיץ חלפו ללא שתסתיים הנחת התשתיות של מקורות. בשל אלה, עבר על תושבי השכונה המתגוררים באזורים מסוימים בה (סמירמיס, זרייר, אוסמה בן חארתה ואלמטאר), כמו גם על מרפאות, עסקים ומוסדות חינוך, קיץ נוסף בו נאלצו להסתפק באספקת מים חלקית ודלה, שנעה בין שעות ספורות ליומיים וחצי בשבוע לכל היותר (עדכון עותרים מיום 10.8.2025). גם בקיץ 2025 נאלצו תושבים רבים, ומנהלי מוסדות ציבור שונים, לרכוש מים מגורמים פרטיים במחירים לא מפקחים, ולשנעם למכלי הענק המוצבים על גגות הבניינים.

7. ביום 30.9.2025, הוציא בית המשפט הנכבד צו על תנאי בעתירה, המורה למשיבים "ליתן טעם מדוע לא יסופקו מים זורמים לתושבי כפר עקב בשכונות סמירמיס, אלמטר וזגיייר באופן סדור ורציף, באיכות ראויה, ובלחץ מספיק לצרכים אישיים וביתיים".

המידע העולה מתצהירי התשובה ותמצית טענות העותרים ביחס אליהן

8. תצהירי התשובה משרטטים את התמונה הבאה: בספטמבר 2025 השלימה מקורות, המשיבה 4, מקטע קו "מסניקת תחנת חלילים לעופר", דרכו זורמים 5,000 מ"ק מים ליום. מקורות פירטה תכניות עתידיות, לפיהן היא "מעריכה" שעד למחצית 2026 יושלם קטע קו דרכו ניתן יהיה להזרים כ-5,000 מ"ק מים ליממה, ועד סוף השנה 500 מ"ק נוספים ליום. עד שנת "2030 לערך" יושלם קטע צינור המוביל לחיבור קלנדיה, שיאפשר אספקת מים יומית של כ-12,500 מ"ק ומקטע נוסף לחיבור ביתוניא, שיאפשר אספקת 65,000 מ"ק מים ליום. המשיבה 4 לא ציינה כמה מים מתוך כמות מים עצומה זו מיועדים להגיע לרשות הפלסטינית ולמשיבה 6. עם זאת, היא כתבה שכלל המים שהיא מספקת בחיבורים ביתוניא, קלנדיה ועין יברוד מזינים אף צרכנים ישראלים, תושבי התנחלויות סמוכות לכפר עקב, ובהן פסגת זאב, שכונה בה מתגוררים כ-45,000 בני אדם. בסך הכל, קובעת מקורות, היא מספקת היום לרשות הפלסטינית 36,000 מ"ק מים ליום.

9. תצהיר התשובה של המדינה מלמד, שהמים שמסופקים מהחיבור החדש שהתקינה חברת הגיחון בעטרות מיועדים כולם לכפר עקב. כמות המים שמגיעה בפועל מחיבור זה שנויה במחלוקת: לטענת המשיבים 1-3 זורמים דרכו כ-5,000 מ"ק מים ליום. המשיבה 6 טוענת, מנגד, שהיא אינה מקבלת את מלוא הכמות, בשל "אספקת מים המאופיינת בתנודתיות חריגה הן בלחץ והן בכמויות" (פסקה 8 לתצהיר המשיבה 3).

10. לטענת משיבי המדינה, לפיה עד לסוף שנת 2026 צפויה תוספת מים "משמעותית ביותר למרחב של כ-40,000 מ"ק מים ליום מתשתיות מקורות" (פסקה 41 לתצהיר), הנסמכת

ככל הנראה על האמור במסמך שצורף כ-מ/ש1, אין זכר בתצהיר התשובה של מקורות. ובכל מקרה, כאמור, המרחב כולל אף עשרות אלפי צרכנים ישראלים שאינם תושבי כפר עקב. זו כנראה הסיבה לכך שבמסמך מ/ש1 קובעת מקורות ש-8,000 מ"ק מתוך הכמות יכולים לעבור לקו קלנדיה, המזין גם את השכונה. המדינה המשיכה ופירטה בין היתר בדבר תכניות עתידיות עליהן עמדה גם מקורות; וכתבה שהמטה לביטחון לאומי קיבל את עמדת רשות המים, לפיה לא ניתן להעביר את האחריות לאספקת המים לשכונה לתאגיד הגיחון, וכי "הדרך לשפר את אספקת המים לכפר עקב היא לפעול לתגבור אספקת המים לשכונה" (פסקאות 36-37 לתשובה).

11. דומה שאין כל צורך להרחיב בדבר תשובות המשיבים 3 ו-5, הגיחון ועיריית ירושלים, המתעקשים שאין בינם לבין חובת אספקת המים לכפר עקב דבר וחצי דבר, אף שהגיחון הוא התאגיד שמספק מים לתושבי ירושלים כולה והשכונה מצויה בשטחה המוניציפלי של העיר. מתצהירי התשובה שלהם מצטיירת דמות מהלכת אימים של השכונה ותושביה: עברייני בנייה, חבלני תשתיות, שב"חים, גנבי רכב, סכנה ביטחונית, אוכלוסיה שאינה זכאית לסעד מבית המשפט (פסקה 29 לתשובת הגיחון) וגנבי מים (זאת חרף העובדה שהגיחון מעולם לא חיברה את תושבי השכונה למים, ובהתאם לא התנסתה בגביית תשלום עבורם). העותרים רק יצינו, שקביעת הגיחון שהיא "לא מעניקה לצרכנים באזורים מושא העתירה שירותים כלשהם" (פסקה 3 לתשובה) חוטאת לאמת ומתעלמת מכך שהיא זו שמופקדת על שירותי הביוב בכפר עקב; ושאלה שהעתירה בבג"ץ **סנדוקה נמחקה** לאחר שמונה שנות התדיינות, היא הביאה לכך שכיום מרבית תושבי שכונת מחנה פליטים שועפאט, רבבות בני אדם, נהנים ממים זורמים כל ימות השבוע (בג"ץ 2235/14 **סנדוקה נ' הרשות הממשלתית למים ולביוב** (15.3.2022)).

12. אין לקבל את טענת המדינה, לפיה "המהלכים בהם נקטו רשות המים, הגיחון ומקורות הביאו עימם תוצאות ניכרות, **בדמות הגדלה משמעותית של כמות המים המסופקת כבר כיום למרחב מושא העתירה**" (פסקה 45 לתשובה, הדגשים במקור). העתירה אינה עוסקת ב"מרחב" אלא בשכונת הענק הירושלמית ובתושביה, וממילא מתשובת תאגיד רמאללה עולה, כי כל התשתיות שהונחו, המים שהוזרמו והשיפורים שהתבצעו, הביאו בסך הכל לתוספת מים יומית של כ-1,000 מ"ק מים לתושבי השכונה (עמ' 4 לתשובה). בידי העותרים אין מידע בדבר סך כמות המים היומית הממוצעת שמספק המשיב 6 לשכונה, אולם חישוב של הדיוטות שערכו מעלה, שצריכת מים יומית ממוצעת של 80 אלף בני אדם, ככל הנראה הערכת חסר של מספר התושבים והאזרחים המתגוררים בכפר עקב, עומדת על 13,200 מ"ק מים ליום (נתוני המשרד להגנת הסביבה מאוגוסט 2025 קובעים, שצריכת מים ביתית ממוצעת לאדם בישראל היא 165 ליטרים, לפירוט של הנתונים ראו [בקישור זה](#)). ברי, שאף אם חל שיפור מה באספקת המים – והחורף, כפי שכתבו העותרים בעבר אינו העונה לבחון זאת – מצב אספקת המים בכפר עקב רחוק מרחק ניכר מסטנדרט אספקת המים הנוהג בישראל: מים זורמים ישירות מהברזים, בלחץ ובאיכות ראויים, שבעה ימים בשבוע.

13. המציאות מלמדת, שאין שחר אף לטענת המשיבה 6, לפיה גדלו ימי אספקת המים. בהתאם לתכנית אספקת המים השבועית לאזורי השכונה השונים, באזורים רבים עדיין מתבצעת חלוקת מים יומיים ושלושה ימים בשבוע בלבד.

טבלת חלוקת המים לשבוע שהחל ב-17.1.2026, המופיעה באתר המשיבה 6 (מתורגמת לעברית), בכתובת

www.jwu.org

14. תושבי אזור סמירמיס מעידים, שאין קשר בין הטבלה למצב המים בפועל, ושמצבת חלוקת הימים שפורסמה השבוע היא זו שמתפרסמת כל שבוע. חרף העובדה שהטבלה מציינת חמישה ימי חלוקת מים לאזור – שבת, ראשון, שני, חמישי ושישי – תושבי רחוב אל פורקאן, למשל, מקבלים מים רק שלושה ימים בשבוע. בשבת בערב מתחילה אספקת מים חלשה, בלחץ נמוך, ואף הסתייעות במנוע לצורך העלאתם למכלים על הגג אינה מסייעת. בימי ראשון בצהריים ועד לימי שלישי לחץ המים גובר, וניתן למלאם. בימים רביעי, חמישי, שישי ועד לשבת בערב אין אספקת מים. בשל כך גם בחורף משפחות בנות חמש נפשות ויותר נאלצות לכלכל בקפידה את משק המים הביתי, מחשבות מקלחות ורוכשות מים. המחיר שהן משלמות כדי למלא מכל של 1,500 ליטר מים (1.5 מ"ק) הוא 300 שקל. תעריפי המים לצרכנים הביתיים בתאגיד המים והביוב עומד על 8.51 שקלים למ"ק מים בתעריף הנמוך ומגיע ל-15.62 ש"ח למ"ק בתעריף הגבוה (לתעריפי המשיבה 2, רשות המים, ליום 21.1.2026, [ראו כאן](#)). ככל שיהיה בכך צורך, יצרפו העותרים תצהיר בעניין.

15. העותרים ישובו וידגישו: אספקת מים לתושבי השכונה הירושלמית אינה אקט של חסד. הזכות למים ולנגישות אליהם היא זכות יסוד, הנופלת אף בגדרי הזכות לקיום מינימלי בכבוד, ואשר זוכה להגנה חוקתית מכח הזכות לכבוד האדם המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ע"א 9535/06 אבו מסאעד נ' נציב המים (5.6.2011); בג"ץ 4988/19 רזנצוויג נ' הרשות לשירותים ציבוריים חשמל (20.1.2022), פסקה 69 לפסק דינה של השופטת ברק ארז). כך גם הזכויות שנפגעות מהעדר מים לבריאות, לשוויון ולכבוד.

16. החובה החוקית לספק מים לתושבי כפר עקב מוטלת על המדינה ואורגניה. חוק המים קובע, כי מקורות המים במדינה הנם רכוש הציבור, המיועדים לצרכי התושבים, ושכל אדם זכאי לקבל מים ולהשתמש בהם. עוד קובע החוק, שלא יסופקו מים בישראל אלא על פי רישיון הספקת מים שמעניקה רשות המים, ובהתאם לתנאיו. על ספקי המים המורשים לוודא שמי שתייה יעמדו באיכות התברואית הנדרשת על פי תקנות בריאות העם, המתוות סטנדרט לאיכות מים, נוקבות בסדרת פעולות שעל הספק לבצע על מנת לעמוד בו, וקובעות כיצד עליו לפעול אם איכות המים נפגמת. תקנות המים השונות מעגנות סטנדרטים לעניין איכות המים ולמניעת זיהומם ממקורות שונים, קובעות תנאים לאופן אגירתם ומחייבות בדיקות מים

עתיות ופיקוח עליהם. המשיב 6 אינו ספק מים מורשה, וספק אם אגירת מים במכלי פלסטיק תחת שמש קופחת עומדים בסטנדרטים שקבעה ישראל לאיכות ראווה של מים.

17. האנומליה הנובעת מהסדר היסטורי, לפיו המים המגיעים לשכונה בתוך ירושלים נקנים מחברת מקורות אך מסופקים על ידי חברת המים של רמאללה, אשר החוק הישראלי אינו חל עליה, אינה פוטרת את המשיבים מחובתם החוקית לדאוג לאספקת מים שוטפת, באיכות ראווה, לכלל תושביה, אף אם הם מתגוררים מעבר לחומת ההפרדה שכפתה עליהם ישראל. על כן, אין כל תכלית בהפניית האשם למצוקת המים בשכונה אל הרשות הפלסטינית, ובטענה שהיא זו שאחראית לאופן "קליטת, אספקת וחלוקת המים לעותרים ולתושבי כפר עקב" (למשל, פסקה 6 לתשובת מקורות). אין טעם אף בשרטוט עתיד אופטימי ושופע מים שיתרחש לכאורה בשנים הקרובות, שעה שהמשיבים עצמם קובעים שעל הרשות הפלסטינית להתאים את מערכותיה לקליטת "כל פוטנציאל המים הזמינים", וכי למיטב ידיעת חברת מקורות "לא נעשה על ידי הרשות הפלסטינית פיתוח מערכות באמצעותן ניתן היה, ויהיה בעתיד, לקלוט את מלוא פוטנציאל המים" (סעיפים 5-8 לתשובת מקורות).

18. וממילא, גם אם תתאים הרשות הפלסטינית את המערכות במלואן, וגם לו תעבור אליה כל כמות המים המובטחת, אין כל ערובה לכך שאלה יגיעו דווקא לצרכניו הישראלים של תאגיד רמאללה. הן מעמדת המשיבה 6 שהובעה בדיון ובכתבים מטעמה, והן מעמדת הרשות הפלסטינית שהציגו המשיבים, עולה שכפר עקב הוא רק צרכן נוסף מכלל צרכניה ברמאללה וסביב לה, אזור שסובל כולו ממחסור במים (פסקה 21 לתשובת המדינה).

19. נוכח חוסר רצונם המובהק וסירובם הברור של המשיבים לעמוד בחובותיהם החוקיות, ניתן היה לצפות, למצער, שהם יפעלו במרץ רב לאספקת מים סדירה לעותרים בדרכים אחרות. ואולם, שנה וחצי לאחר הגשת העתירה רק 10,000 מ"ק מים נוספים עוברים מדי יום, על פי הנטען, לתאגיד רמאללה, מתוכם רק כמחציתם מיועדים ישירות לתושבי כפר עקב (מכל מקום, בין בשל כשלים טכניים ובין בשל כך שלא עוברת מלוא הכמות, באזורים מסוימים השפעתם על תושבי השכונה אפסית). אף לוחות הזמנים בהם נקבו המשיבים בעדכונים מטעמם ומועדים שלהם התחייבו, בין היתר להקמת חיבור נוסף ולהזרמת 12,000 מ"ק מים (נוספים ל-5,000 שסופקו באיחור) עד אמצע שנת 2025, התגלו כנזילים.

20. המשיבים שבים וטוענים שלעמדת המועצה לבטחון לאומי, אשר לא צורפה למי מכתבי בית הדין, לא ניתן להטיל על הגיחון את מלאכת אספקת המים לשכונה. אולם האם נדונו במל"ל אפשרויות אספקת מים נוספות זולת הגיחון, דוגמת הקמת תאגיד מים ייעודי לשכונה שעובדיו ערביים, או הטלת משימת אספקת המים על תאגידי מים המספקים מים ליישובים ערביים? האם נבחנה בו אספקת מים לשכונה באמצעות קבלן, בדומה לאופן בו מתבצעים בכפר עקב איסוף אשפה יומי ותיקונים תדירים בתשתית הביוב, עליהם מופקדת המשיבה 3, וזאת ללא כל גודי אבטחה? תשובת המדינה אינה מספקת מענה.

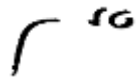
21. להשלמת התמונה יצינו העותרים, שבעקבות קבלת התשובה הם פנו למשיבי המדינה בדרישה לפרטים נוספים. בין היתר, ביקשו העותרים לדעת מתי נערכו פניות רשות המים לרשות הפלסטינית בנושא קידום פיתוח תשתיתי שיאפשר את קליטת המים ב-2026 ובשנים הקרובות, והאם הושגו סיכומים כלשהם עם הרשות בנושא בעקבות פניות אלה. בהקשר זה העותרים יזכירו, שהמשיב 6 אינו סובריני לקבל החלטות בעצמו, כפי שהודגש בדיון ובתגובות

השונות, ונדרש לאישור רשות המים הפלסטינית בכל עניין הנוגע לעתירה. עוד נשאלו המשיבים, האם ניתן לפתח את התשתיות הנדרשות בשטח ישראל, לרבות באזור כפר עקב, כיצד נערכת המדינה לאספקת מים נוספת לתושבי השכונה אם הרשות לא תפעל להקמת התשתיות הנדרשות. בית המשפט הנכבד יתבקש ליתן דעתו לדברים.

העתק הדרישה לפרטים נוספים מיום 20.1.2026 מצורף.

מכל הטעמים האלה מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את העתירה ולהפוך את הצו למוחלט.

22.1.2026

טל חסין, עו"ד
ב"כ העותרים